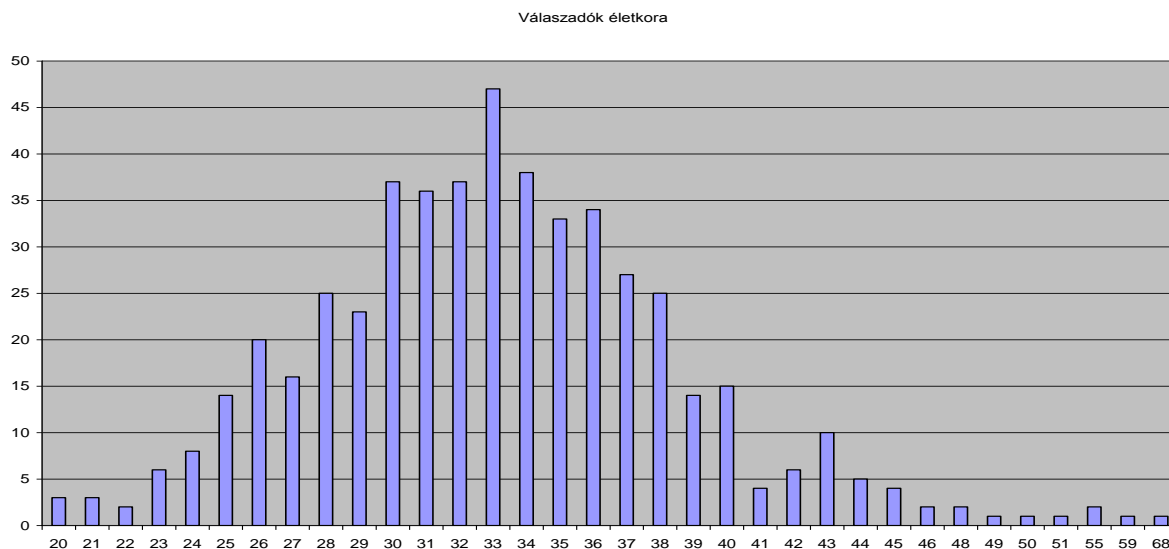

A generációk közötti HÍD – értékek és problémák a generációk közötti együttélés során

A Kөлöknet szülői közösségi portál a Babanet és az OFOE (Oszályfőnökök egyesülete) portáljával közösen egy családi kérdőívet indított útjára 2012 március-április hónapokban. A célunk az volt, hogy felderítsük, a többgenerációs együttélés, a családon belüli generációk közötti együttműködés milyen előnyökkel, illetve problémákkal jár. Míg a Babanet-Kölöknet portálok szakértői videókkal szeretnénk kicsit népszerűsíteni a generációk közötti együttműködést, mint ami komoly energiaforrást jelenthet minden család számára, addig a kérdőívünkkel inkább a felmerülő problémákat próbáltuk feltérképezni, leginkább azért, hogy a magunk eszközeivel (mint pl. a szintén mostanában elindult chat-tanácsadás) segíteni tudjunk.

Kik töltötték ki a kérdőívet?

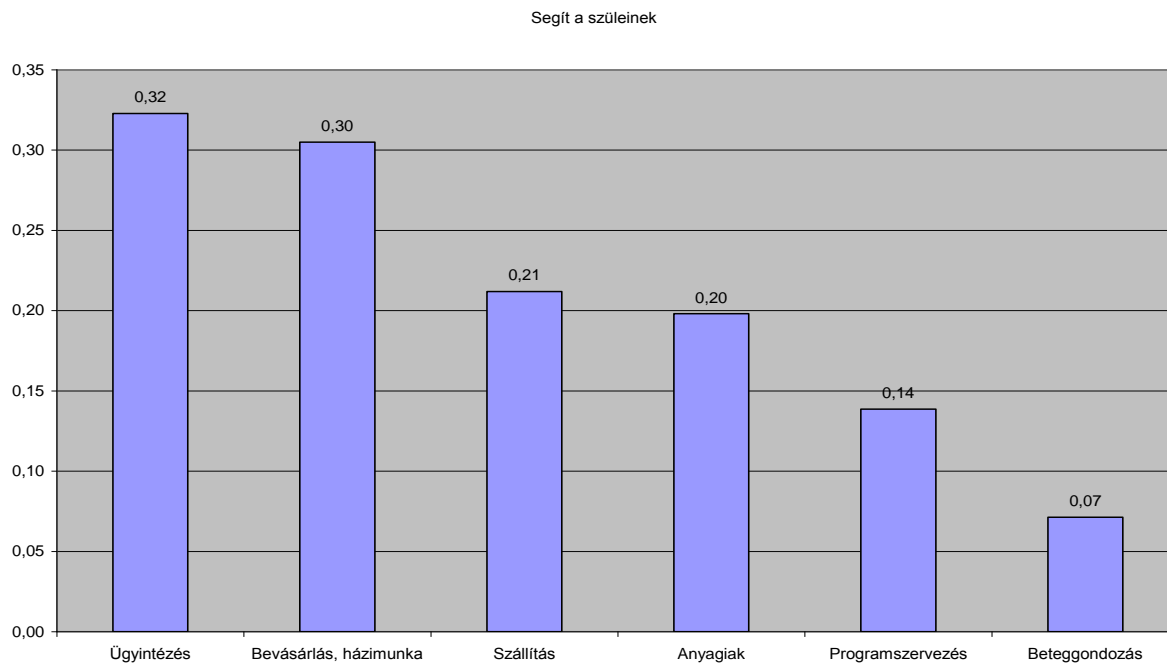
Nagy örömünkre szolgált, hogy a kérdőívet több mint ötszázan kitöltötték. Az 570 kitöltő közt 26-an voltak azok, akiknek unokájuk is van, míg 34-en még gyerektelenek. A válaszolók elsősorban nők, összesen nyolc férfi töltötte ki a kérdőívet (nekik külön köszönjük!) A továbbiakban a legnépesebb tábor, a szülők válaszait összegezzük. Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy ez a kutatás semmilyen szempontból sem reprezentatív, így leginkább a Babanet és Kölöknet olvasói véleményét tükrözi. A kitöltők felének egy gyermeke van, 35 százalékának kettő, 13 százalékának három, ennél több gyermeke 3-4 százalékának van. A mintegy 500 válaszolónak 56 százaléka diplomás, 34 százaléka érettségizett, 8 százaléka szakmunkás végzettséggel rendelkezik. Jól látható tehát, hogy a netet használóknak az országos átlagnál jóval iskolázottabb populációjával állunk szemben. A kitöltők életkora a 20 évestől a 68 évesig terjed, átlagos életkor 33-34 év között adódik (lásd 1. ábra). A gyereklétszám átlagosan 1,71 a válaszolók közt. Átlagosan négyen élnek együtt egy családban, de akadt olyan is, ahol tízen is. 94 százalékban a családok teljes családok, ahol férj és feleség együtt élnek. Csak egy olyan család volt a mintában, ahol a szülők együtt élnek mindkét házastárs szüleivel, az esetek többségében (80%) egyik nagyszülő sem él a szülővel, míg a családok 10-10 százalékában valamelyik házastárs szülője is együtt él a házaspárral.

1. ábra - A válaszadók életkora

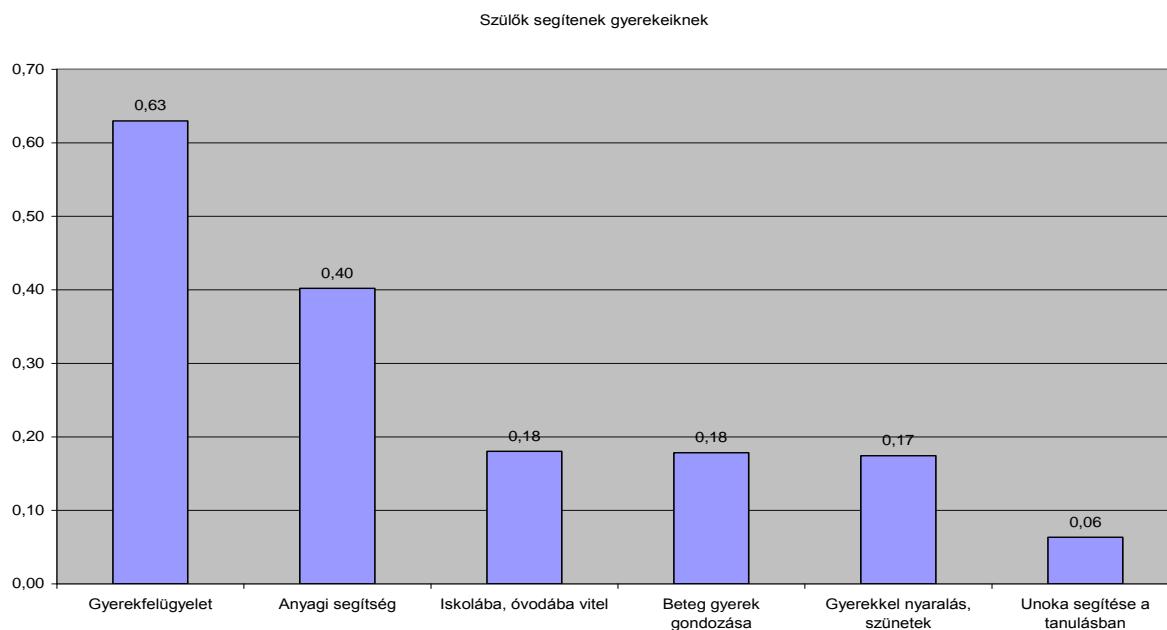
A generációk közötti segítségnyújtás

A válaszolók 60 százaléka segít a szüleinek, elsősorban ügyeket intézni, bevásárolni (lásd 2. ábra).

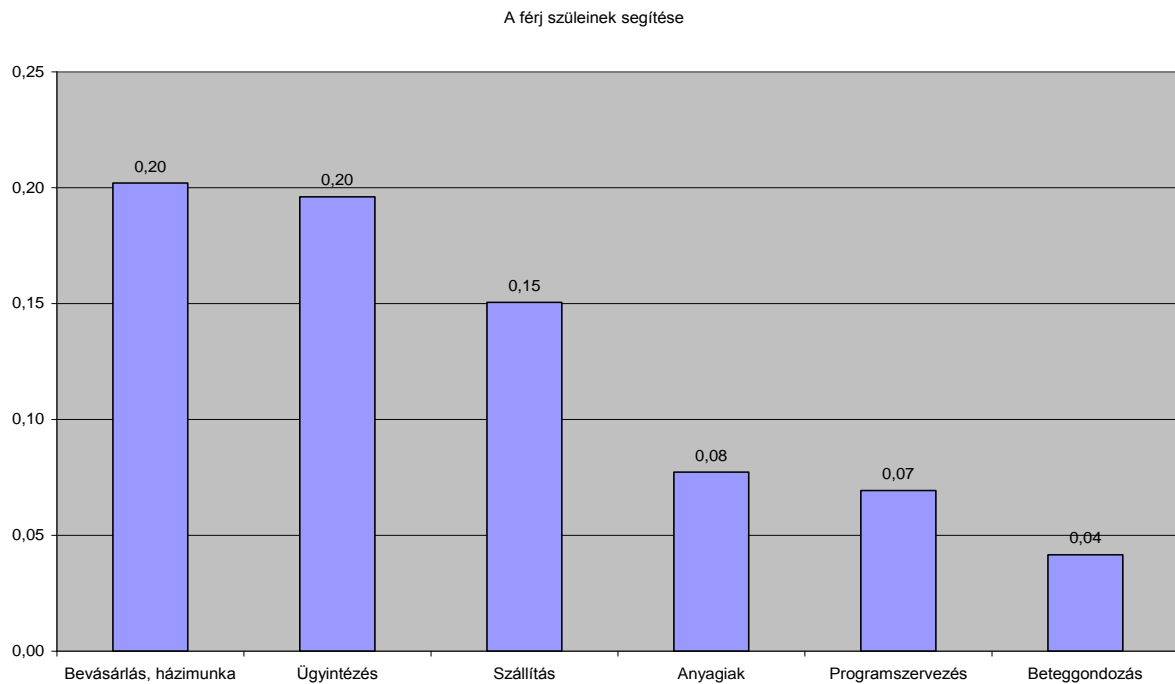
2. ábra – a szülők szüleiknek nyújtott segítsége

Ennél nagyobb arányban, 80 százalék válaszolta azt, hogy a szülők segítenek (lásd 3. ábra). Elsőprő többségében ez a gyereklüveget jelenti, de 40 százalékuk jelezte azt is, hogy anyagiakban is segítik a szüleik. Az unokákkal való együtt tanulás létező forma, de nem gyakori.

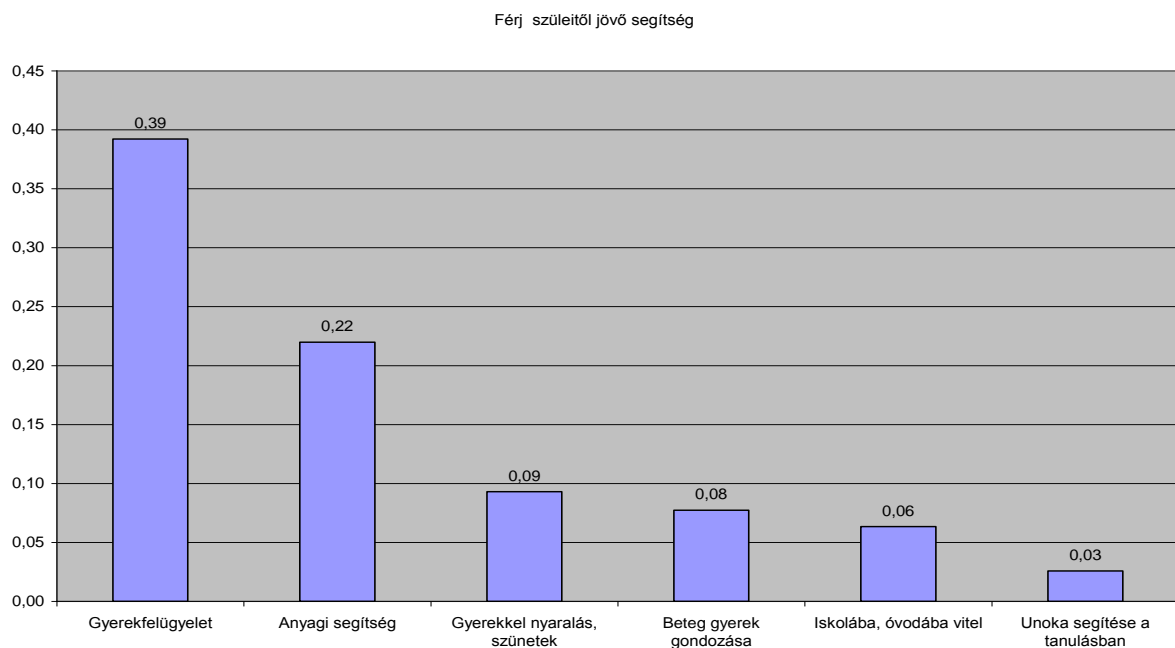
3. ábra – a válaszadó szülő válasza arról, hogy milyen segítséget kap a szüleitől

Érdekes, hogy kevesebben, 40 százalék mondta azt, hogy segít a házastárs szüleinek, ami a mi esetünkben elsöprő többségben a férj családját jelenti (lásd 4. ábra).

4. ábra – A férj/házastárs szüleinek nyújtott segítség

Érdekes módon itt is többen említették a házastárs szüleitől jövő segítséget, mint ahányan segítenek nekik, 60 százalékukat a férj szülei is segíti (lásd 5. ábra). A mintázat hasonló a feleség szüleihez, itt is a legtöbb segítséget a gyerekefelügyeletben nyújtják a férj szülei, de egyötödében anyagi segítséget is nyújtanak.

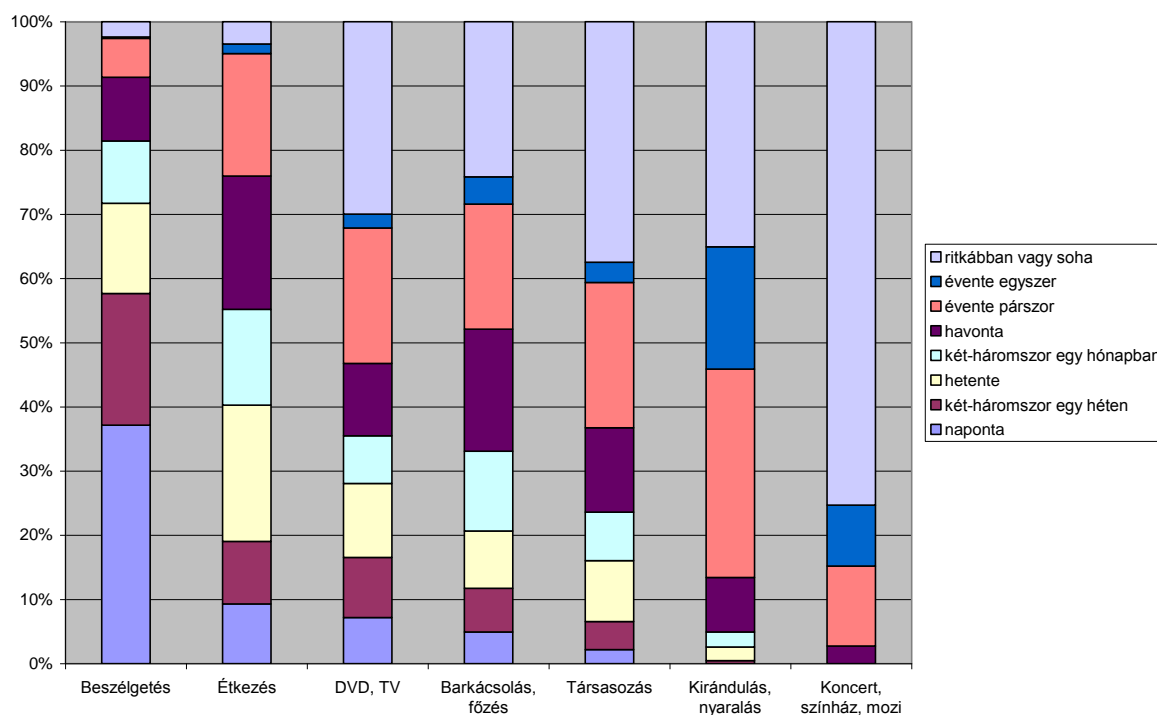

5. ábra – A férj/házastárs szüleitől jövő segítség a válaszadó szerint

Jól látható, hogy nem egyenlő a generációk közötti segítségnyújtás, a fiatalabbak inkább rászorulnak az idősek segítségére, vagy az idősebbek inkább segítenek a fiatalabbaknak, mint fordítva. S habár jellemzően a feleség és szülei között intenzívebb ez a fajta segítségnyújtási kapcsolat, mint a férj szüleivel, de mindkét esetben igaz az, hogy az idősebbek fele hajlik a mérleg nyelve.

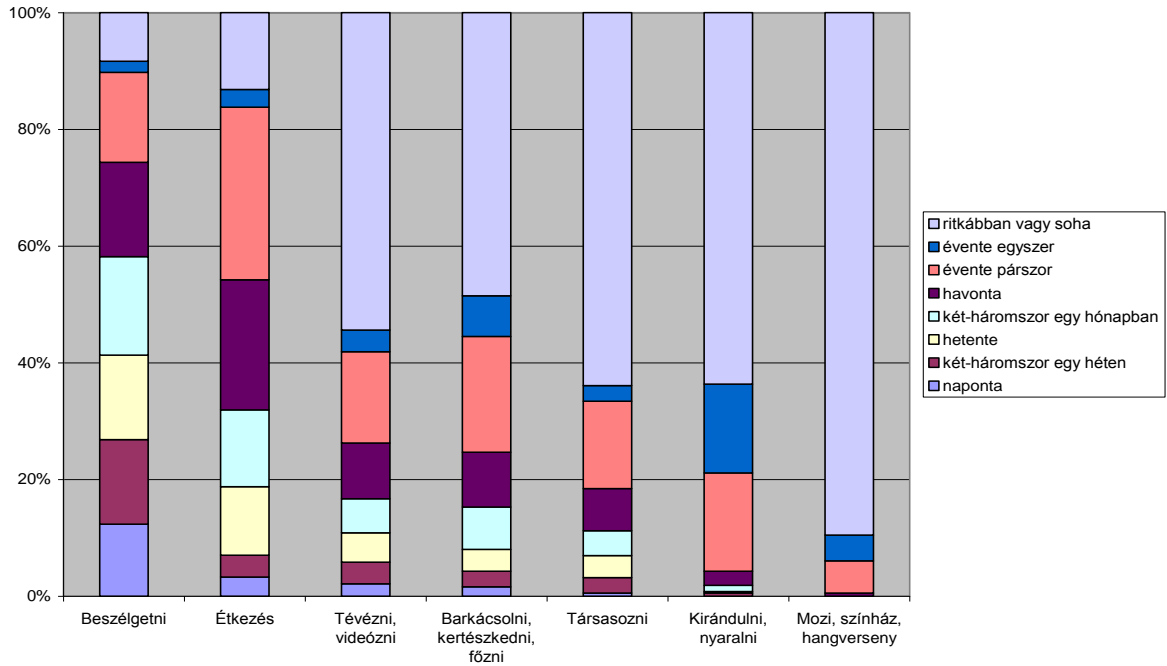
Az együttélés formái

A nők a szüleikkel leginkább beszélgetnek, 40 százaléka a válaszolóknak naponta, egyötöde hetente többször. A közös étkezések napi gyakorisággal 10 százalékban fordulnak elő, de ez a második leggyakoribb közös tevékenységi forma. A közös tévézés, főzés, játék vagy kirándulás viszont a családok 30-40 százalékában ritkán vagy soha nem fordul elő a szülőkkel együtt. A közös koncert, színház vagy mozi pedig elenyésző gyakoriságú (lásd 6. ábra).

6. ábra – a válaszadó szüleivel végzett közös aktivitásainak típusa és gyakorisága

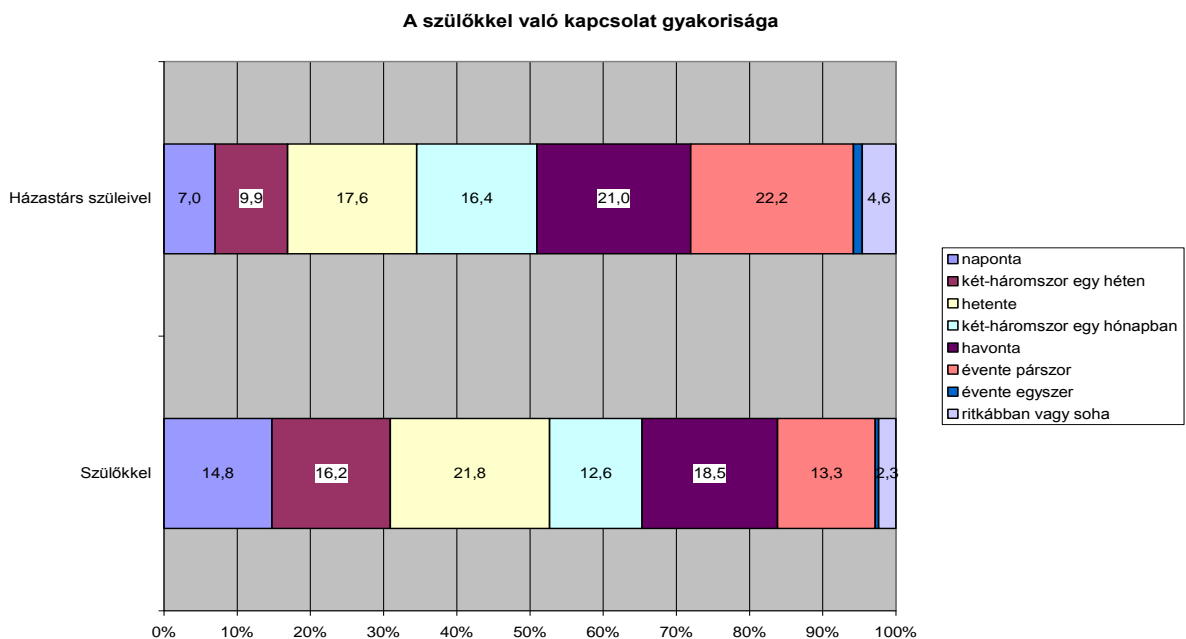
A férj szüleivel hasonló sorrendiségben, de alacsonyabb gyakorisággal tapasztalhatók a különböző együttes cselekvések. Itt is leginkább a közös beszélgetés a jellemző, majd a közös étkezés, de jóval kisebb gyakoriságban (lásd 7. ábra).

7. ábra – a házastárs/férj szüleivel végzett közös aktivitások jellege és gyakorisága

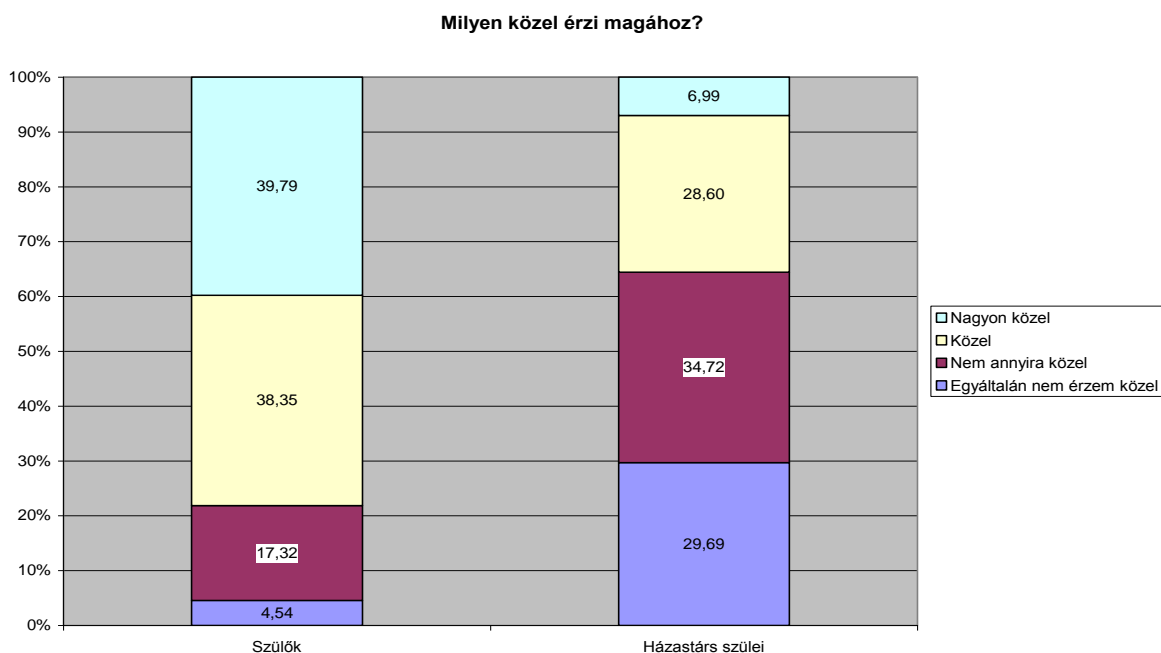
A generációk közötti problémák

A válaszolók saját szüleikkel gyakrabban tartják a kapcsolatot, mint a házastárs szüleivel (lásd 8. ábra). Telefonon 51 százalék tartja a kapcsolatot a szüleivel naponta, míg a házastárs szüleivel csak 18 százalék. Mégis majdnem kétszer annyian gondolják, hogy a szülőkkel többet kellene találkozniuk, mint amennyien ezt gondolják az anyós vagy após tekintetében (44 és 23%). S míg alig van olyan válaszoló, aki ritkábban szeretne találkozni a szüleivel (2%), addig a válaszolók 15 százaléka ritkábban találkozna a házastársának szüleivel.

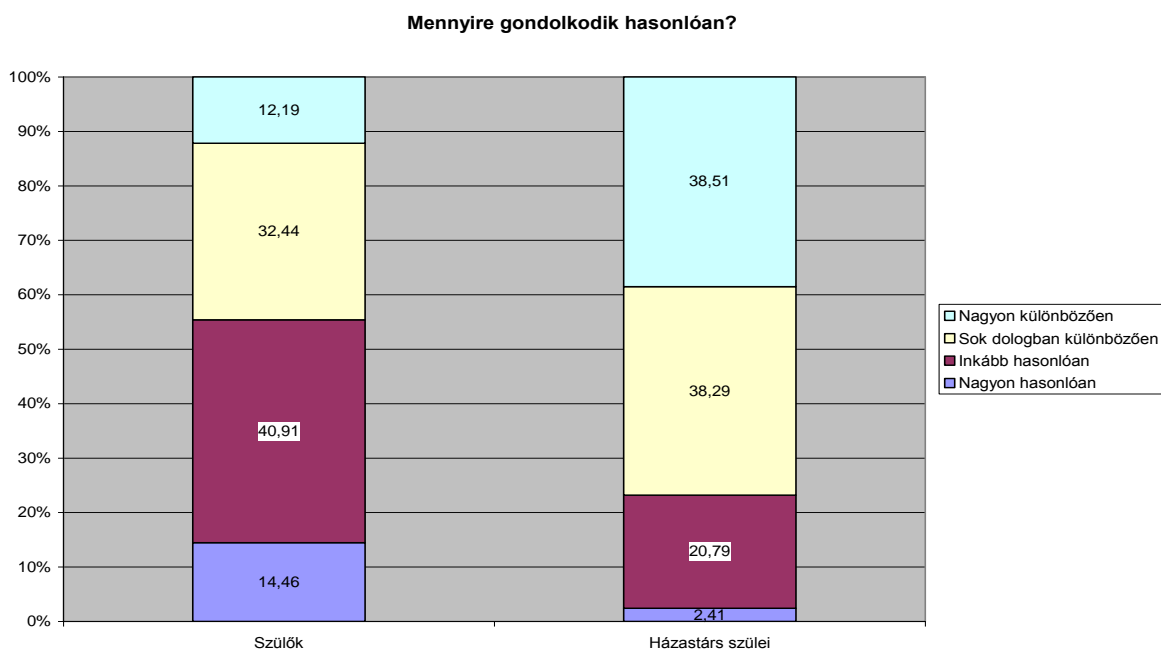
8. ábra – A szülőikkel való kapcsolat gyakorisága

A válaszolók a szüleiket jóval inkább közel érzik magukhoz, mint házastársuknak szüleit (lásd 9. ábra). A saját szülők 40 százalékban állnak nagyon közel, míg a házastárs szüleinél ez az arány csak 7 százalék, viszont ez utóbbiakat az esetek 30 százalékában egyáltalán nem érzik közel magukhoz.

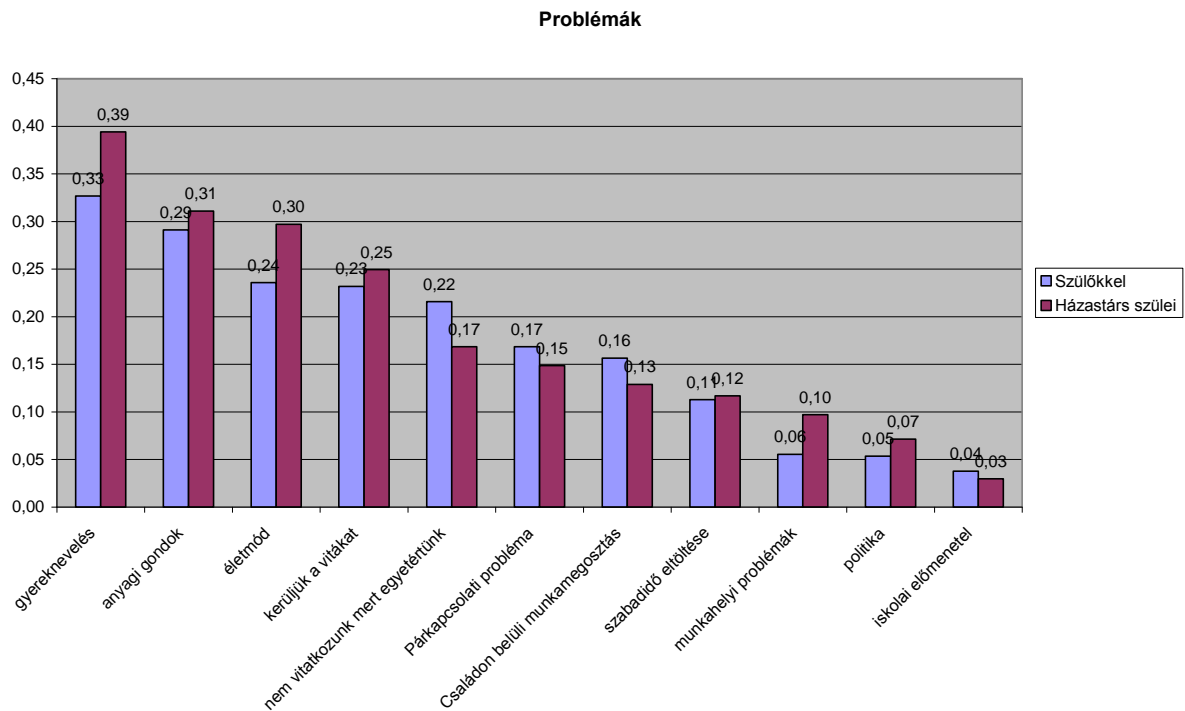
9. ábra – A válaszadó mennyire érzi közel magához szüleit illetve házastársa szüleit

Így nem meglepő, hogy a házastárs szüleihez képest igen eltérően gondolkodónak ítélik meg magukat a válaszolók többsége, bár a szülőkkel kapcsolatosan is majdnem felük úgy véli, másképpen gondolkodik, mint a szülei (lásd 10. ábra).

10. ábra – A válaszadó mennyire gondolkodik hasonlóan szüleihez és házastársa szüleihez

A szülőkkel illetve a házastárs szüleivel kapcsolatban a problémák hasonló arányban és sorrendben fordulnak elő. A legtöbb vitát a családokban a gyereknevelés kérdése okozza, de az anyagi problémák és az életmóddal kapcsolatos témák is problematikusak (lásd 11. ábra). A válaszolók negyede inkább bele se megy a vitába, kerüli azt. Mintegy egyötödük pedig azért nem vitatkozik az idősebb generációval, mert jobbra egyet értenek velük. Általában a házastárs szüleivel folytatott kommunikációban kicsit több probléma merül fel, de két területen, a párkapcsolati problémák és a családon belüli munkamegosztást tekintve a saját szülőkkel több a vita.

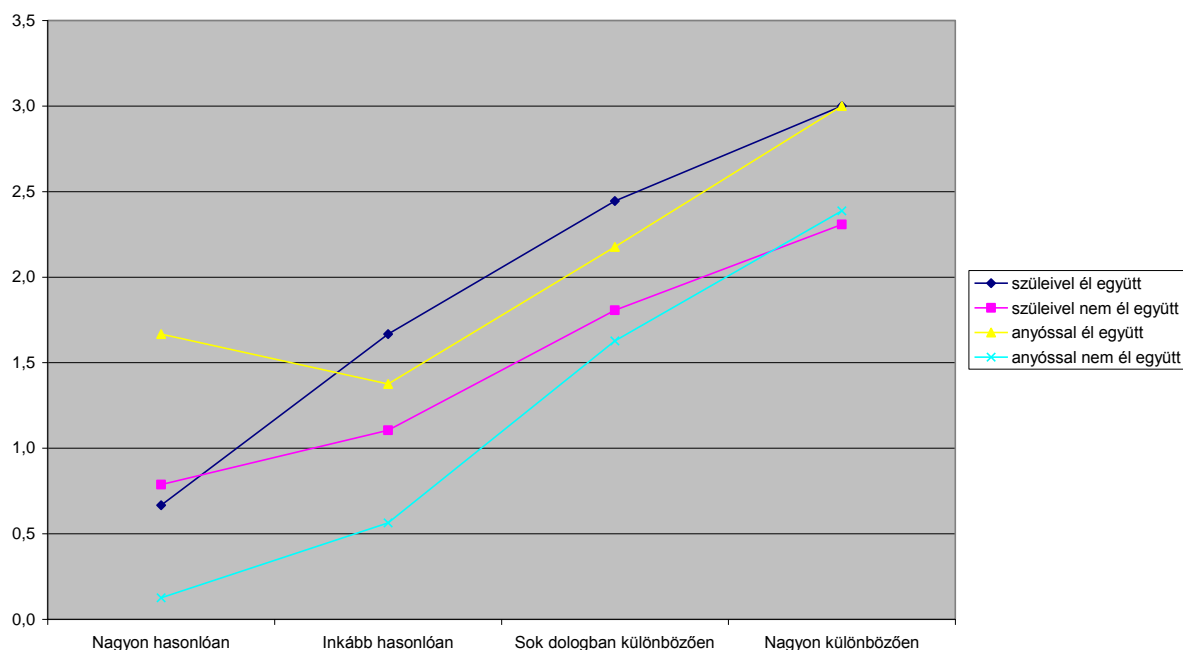

11. ábra – A generációk között felmerülő problémák jellege és gyakorisága

A generációk együttélése konfliktusok forrása

Míg a közös gondolkodás csökkenti a problémákat, addig az együttélés erősíti azokat. Átlagosan legalább három problémát említettek azok, akik együtt élnek a szülőkkel, vagy házastársa szüleivel és nagyon másképpen gondolkodnak, mint ők. Úgy tűnik, hogy az együttélés a házastárs szüleivel problematikus akkor is, ha egyébként közel érzik egymáshoz magukat, míg ez esetben az együtt nem élés megszünteti a problémákat. A saját szülők esetében, amennyiben közel állnak egymáshoz, az együttélés vagy nem élés nem változtat a helyzeten (lásd 12. ábra).

Az említett problémák száma

12. ábra – A válaszadó által említett problémák száma annak függvényében, hogy mennyire gondolkodik közösen szüleivel vagy házastársának szüleivel és hogy együtt laknak, vagy nem

Minél többet beszélnek a szülők a szüleikkel, illetve minél magasabb a válaszoló végzettsége, annál kevesebb problémát jeleznek a generációk közt.

Többszörös elemzés segítségével a szülővel kapcsolatos problémák három nyálábra oszlanak, egyrészt a szabadidő eltöltése, életmód és gyereknevelés téma kapcsolódik össze, másrészt a családon belüli munkamegosztás és párkapcsolati problémák, harmadrészt a munkahelyi problémák, anyagi gondok, iskolai előmenetel (lásd 1. táblázat). A családi munkamegosztás és párkapcsolati problémák különösen erőteljesebbek, amennyiben a válaszoló együtt is él a szüleivel.

	Életviteli problémák	Családi együttélési problémák	Anyagi jellegű problémák
Szabadidő eltöltése	0,689	0,2	-0,128
Életmód	0,683		
Gyereknevelés	0,495	0,24	0,218
Családon belüli munkamegosztás		0,717	0,133
Párkapcsolati probléma	0,308	0,679	
Politika	0,37	-0,477	0,305
Munkahelyi problémák	-0,264	0,149	0,729
Anyagi gondok	0,307	0,259	0,581
Iskolai előmenetel	0,114		0,546

Módszer: Főkomponens elemzés, varimax rotáció

1. tábla - A szülővel kapcsolatos problémák faktorstruktúrája

Ugyanakkor a házastárs szüleivel fennálló problémák más struktúrát mutatnak. A gyerekevelés, életmód itt is összekapcsolódik, egy másik csoportot alkot a munkahelyi problémák, iskolai előmenetele és politika, viszont a harmadik nyáláb egyaránt magába foglalja a párkapcsolati problémákat, családi munkamegosztást, anyagi gondokat és szabadidő eltöltését (lásd 2. táblázat). Ez utóbbi általános problémanyaláb ott erőteljesebb, ahol együtt élnek a házastárs szüleivel, míg a politikai és munkahelyi problémák akkor erőteljesebbek, ha nem élnek együtt. Az anyagi és családon belüli munkamegosztási problémák kevésbé jönnek elő ott, ahol többször beszélgetnek és magasabb az iskolai végzettsége a válaszolóknak.

	Mindennel baj van	Karrier, politika	Gyerekevelés
Párkapcsolati probléma	0,765		
Családon belüli munkamegosztás	0,712		0,138
anyagi gondok	0,601	0,243	0,208
szabadidő eltöltése	0,56	0,134	0,335
munkahelyi problémák	0,407	0,716	-0,109
iskolai előmenetel	0,161	0,711	
politika	-0,158	0,618	0,323
életmód	0,117	0,178	0,822
gyerekevelés	0,364		0,731

Módszer: Főkomponens elemzés, varimax rotáció

2. tábla - A házastárs szüleivel kapcsolatos problémák faktorstruktúrája

Minél inkább gondolkodnak hasonlóan és érzik magukat egymáshoz közel a felek, annál kevésbé merülnek fel konfliktusok.

Úgy tűnik, hogy az együttélés inkább problémákat generál, ami mögött részben kommunikációs, kulturális rossz minták, részben anyagi problémák állhatnak. Ezt látszik alátámasztani az, hogy a magasabb iskolai végzettségűek jobban megbirkóznak a problémákkal és a gyakori kommunikáció oldja a feszültséget. A generációk együttélése ma Magyarországon valószínűleg nem annyira szabadon választott opció, mint inkább az anyagi szükségszerűség okozta kényszer. Így nem véletlen, hogy a problémák nagy része az anyagiak és a családi munkamegosztás területén jelentkezik. Az a tény, hogy a magasabb végzettség védeni látszik a konfliktusoktól egyaránt magyarázható a jobb kommunikációs készséggel és a feltehetően jobb anyagi helyzettel. Ezt támasztja alá az is, hogy a szakmunkás végzettséggel rendelkező válaszolók majdnem fele említette az anyagi kérdések feletti konfliktusokat, míg a diplomások körében e konfliktusforrás említése ennek majdnem a fele volt (27%). Sajnos ma még a többgenerációs együttélés nyilvánvaló előnyeit kevésbé tudják élvezni a családok a kedvezőtlen anyagi feltételek mellett, ami egyaránt megjelenhet a szűkösebb lakótérben, vagy a magasabb költségekben. A jelenlegi gazdasági válság pedig – a létbizonytalanságot növelve – bizonyára nem segít a konfliktusok csökkentésében.